

(א) כמובט פה. טה. גיטין ע"ג. (ב) לקמן מט. כריתות ד"ג. (ג) (לקמן מד"ג. א) כפי"ה. (ד) (לקמן כמ"ג). (ה) (לקמן ט"ז). (ו) (לקמן ט"ז). (ז) (לקמן ט"ז). (ח) (לקמן ט"ז). (ט) (לקמן ט"ז). (י) (לקמן ט"ז).

גליון הש"ס

רשב"ם ד"ה ליתבתי ב' ויקנו שיהו. קשה לי הא קי"ל דגול ולא מתיאשו בעניינם שיהו אים יבולס להקדישו ולא כן א"י להקנות ובתשובה הארכתי בענין: תוב"ט ד"ה וליסלקו ב' ואר"י. ע"י דריש"ב קדושין דף ג' ע"ב ד"ה והשתא ל' נדה דף ג' ע"ב ע"פ מוס' ד"ה ור"מ: בא"י כופות. אי"א במתנין. ע"י מוס' שפוטת דף ג' ע"ב ד"ה קדושים:

הגהות הב"ה

(א) תוב"ט ד"ה (ב) קודס) שם ובי' כפרים שלא יסלקו אחריו כמו: (ג) ד"ה מני' ובי' מני' אירא מפני שמעמידה בבני ברק: מוס':

מוסף רש"י

האומר לחבירו. כען שדה של שותפין ואמר האחד לחבירו חלקי מן השטות הללו, בין כחמיה בין באחרים (כתובות 28). ואין לי עסק בה. אחת מכל לגימות הללו (גיטין 10). אל אמר כלום. דלמן לון לשון מתנה (כתובות 28) ולא אמר וכו' (כתובות 28). דמאחר שהיא של א' אמר כלום דבעל כרחו יהיה של א' אמר לא יסלקו מן השטות ששאר לא יסלקו מן השטות, דעל כרחו הכי הוא של עד שימיר לחבירו שדי מנוה לך שדי מותרת לך שדי מוסקתה ללל מי שילכה (קטן 100).

מוסף תוספות

א. שהיורד ברשות דינו שוה בכל שדה בין שפועה ליטע בין אין עשירה ליטע לחלוק עמו הפירות כיוון שברשות הורירו. מוס' ג. שהעבר וזכה בעצמו. רש"י וגיטין מג: ג. דאין כאן לשון הקנאה ולא לשון הפקר וכי' ורע' המחילה דלא מניח בקרקע. רש"י. T. שלא נאמר תחילתו בספלות אלא במי שהיה קרוב ונתרחק או ספול הגוף אחר. שהיה זה מעיד למי שהיה קרובו בשעת ראייה, מן אחרים הוא ולא שלו ולתארים הוא מעיד. רמ"ן. ה. פירוש להעמיד ואמר לו כן שאין להעמיד ברייתא במתן ממש, שלמה הישרו הידינים בעבור העניים אלא בע"כ בס"ת מירד. מוס' מ"ד.

רבינו גרשום

ומעידין על זה כדאמר לעיל: ואמאי בעדותן הא נוגעין בעדותן הן. מישן דאם תאחד היה מאבר חלקו היה חזור זה שאבר והיה נוטל חצי מחלקו של חבירו ולפיכך מסייע לשותפו כדי שלא יפסיד הוא עצמו: הכא במאי עסקין. דמי מעיד לעיל: זכבן ליה. כל חד לחבריה: דין ודברים אין לי מעל שדה זו. כל חבירו ואפי' מאבר אחד חלקו א': והא

(א) נראה דל"ל ואפי' מאבר אחד חלקו לא יפסיד חבירו.

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מג.

**עין משפט
נר מצוה**

קל א מיי פט"ו מה'ג עדות ה'ג ד סמך לאוין קט טושי"ע ח"מ ס"ו א סעף 6: קלא ב מיי פט"ו שם ה'ג ג סמך שם טושי"ע שם סעף טו: קלב ג טושי"ע שם סעף 6: קלב ד מיי שם פט"ו ה'ג ג סמך שם טושי"ע שם סעף יט וס"ו א סעף י"ג קלד ה ו ד מיי שם ה'ג ג וסמך שם טושי"ע ח"מ ס"ו א שם וס"ו א סעף כ: קלה ח טושי"ע ח"מ ס"ו קטו סעף ח ועיין גש"ד:

רבינו גרשום (המשך)

לא אמר ולא כלום מי שאמר לחבירו דין ודברים אין לי בשדה זו דמשי"ה לא מסתלק דהא קא חזינן דאית ליה וכן הכי נמי להיכא דאמר ליה אין לי עסק בה וירי מסתלקות ממנה הא קא חזינן דאית ליה חלק בה ומשי"ה לא אמר כלום דנוגע בפני שמעמדה זה המעיד בפני בעל חוב שלו. והרא"ל דקנה זה מה דומה כמכרו זה לזה וכמכר לשותפו לאחר שנתייבב ממון למלוה דמשועבד לו מה שמכר ומשי"ה מסייע לשותפו כ"י שיבא בעל חוב שלו ויטרפנה ממנו בשביל חובו כ"י הכי דלא מקרי לזה רשע וכו' ורבינו גרשום דאמר רבין כו. והני שותפין נמי כמכורין זה לזה שאם איבד אחד מהם חלקו שיחזור על השותפין. דמי מעיד דקביל עליה אחריות: אחריות דמאן קבול עליה. אי דעלמא אחריות של כל אדם בעולם שאם יבא שום אדם ויטרפני עליו וירציאה מירו שחזור ויטול חצי מחלקו של חבירו: כל שכן וכל שכן דנוגע בעדות הוא דקסבר אם מאבר חבירו לחלקו יחזור עלי: אלא שקבל עליו בלבד אחריות דאיתא מהמתיה. דאי טרף לה בעל חוב דאיהו מפצי ליה וכיון דקבל לו אחריות בשביל עצמו וכל הבא ממנו לאו נוגע בעדות הוא למטרענא דעלמא שאין בא בשבילו ונאמן: וכי מסלק נפשיה. מכל וכל מרוב של שותפו מימסתלק ומצי מעיד: אין ניהו. הנגב: בדיני אותה הירי. משום דנוגעין בדבר הן: ואין במיארין ראייה. ערות: ואם איתא. שותפו מצי מסלק: לשתוקו תרי אחריות העיר מחלק של ספר תורה ולדייני. אלא ש"מ דלא מצו לסלקו נפשיהו מספר תורה הויאל שותפין אינון עניים שקלי המנה ודייני העיר מיפסלו: דהכל עניים אצל ס"ת. דכל אדם צריך לה: ובעיניו דרמו עליהו. על אנשי העיר לפרנסן ומשי"ה אין דנין בדיני העיר משום דכל זמן שמעותה מנה היה מתקיימן אין צריכין ליתן אחרים לעניים ונוגעין בדבר הן: אידך קל להו. כמה נותן כל בעה"ב בחודש לעניים. ניתבו בי תרי

והכי קאמר שנוטל בשדה המגיע לתפסיה כאריס שלא (א) יסתלקו אותו כמו קבלן כמו שעושין לנוטע שלא ברשות שמסלקין אותו בדרך אפי' משדה העשויה ליטע וזשדה שאין עשויה ליטע כו' פי' ועוד שגם זשדה שאין עשויה ליטע נוטל כמו זעשויה ליטע א מה שאין כן בנוטע שלא ברשות: **אין י עסק בה לא אמר כלום.** וא"ת דנפרק השולח (גיטין דף מג: וסג) גבי מוכר עבדו לנכרי כו' אמר היכי דמי אונו דכתב ליה לכתבזכר ממנו אין לי עסק בך אלמא אין לי עסק בך הוי לשון טוב ואור"י דאין לי עסק בך משמע אלא תהא לעמך וגבי עבד דמניה הרי את לעמך² מהני נמי אין לי עסק בך אזל זשדה דלא שייך למימר הרי את לעמך כי אמר נמי אין לי עסק בך לא אמר כלום דכיון דליכא לפרושי אין לי עסק בך אלא תהא לעמך גבי שדה כמו גבי עבד כל משמע גבי שדה אין לי עסק בה אלא סילוק דין ודברים כדמוכח בכריתות (דף טז: ג):

מפני שמעמידה בפני בעל חובו. וא"ת מני אירא מפני שמעמידה (ט) יתפוק ליה משום דלא ניחא ליה דמיהו מרעומת עליו כדאמר' בפ"ק דב"ק (דף טז: א) לאוזן שמכר שדה וקטרפי לה מיניה דינא הוא דלמי לאוזן ומשטעי דינא זשדה ולא מני א"ל לאו זעל זכרים ידי את דא"ל לא ניחא לי דמיהו לשמעון מרעומת עילואי ו"ל דאין נפסל זשזכיל כך לעדות א"ר הכא מיירי אפילו זכמיר זש שהיא שלו זליכא מרעומת: **ור"י סלקו בי תרי מינייהו** וא"ת והא זענין (ז) תחילתו וסופו זכשרות והכא הוי תחילה זכפסול והוי כמו קרוב ומתרחק וואור"י דלא שייך תחילתו זכפסולות הכא כיון שאין פסולות תלוי זגוף א' אלא זכממוט (T):

הג ותסברא עניים שקלי ודיינין מיפסלי [אלא] ה"ג זכספר תורה ואמאי קרי להו עניים כו' ה: אמאי

זכתי אמאי מעיד להעמיד השדה זכידו הרי נוגע הוא זכעדות זו דניחא ליה שיהיה השדה זכיד השותף מפני שמעמידו האי נותן לפני בעל חובו שאם יש לו שום זע"ח שהלוהו מעות קודם שהקנה לחבירו חלקו שיהיה לו זשדה יצא בעל חוב ויטרוף אותה שהרי חלה משועבדת לו ויפטר זה הנותן זכבעל חובו ולא יהיה לוה רשע ולא ישלם [מהלם לן] זכלקמן זששמעתין [מה]. זכאלו יטרפוה מזה זכעדים זכאימרו זכלה היה אללו שותפין חלקה זכה לא יוכל בעל חוב שלו לגבות הימנה והו"ל ליה רשע ולא ישלם: **שלא זכאחריות.** וכל שכן זכאחריות: **אין מעיד לו עליה.** אין מזכטרף עם עד אחר להעמידה זכידו ואע"ג דאי הוה מפסיד לוקח לא הדר עליה דמוכר: **מפני שמעמידה כו'.** וזכלית ליה זכרעא אחריתי מוקמינן לה לקמן זששמעתין [שם] דלא ניחא למיהו ליה רשע ולא ישלם: **דקביל עליה אחריות.** האי שותף לחבירו ממה שהקנה לו וכדמפרש ואזיל זכשהמא אינו מעמידה לפני בעל חובו והלכך מעיד: **אחריות דעלמא.** שלא זכשזכיל חוב חבירו אלא מערער לומר שדה זו של אבותי או שלי היא: כל שכן. דאינו מעיד דנוגע זכעדות הוא זכשמעיד להעמיד זכיד זה דניחא ליה דמיהו זכידו משום דאי מפיך מיניה עליה הדר: **אלא אחריות דאפא ליה מהמסיה.** אם יטרפוהו זכשזכיל חובו שחייב לאחרים יחזור לו הדמים הלכך מעיד עליה גבי זכרער דעלמא להעמידה זכידו שאינו מעמידו זכפני בעל חובו דמה הנאה יש לו אם יטרפנה בעל חוב מיד זה ולא היא כנגדו ליה רשע סוף סוף ליה רשע ולא ישלם הוא גבי זכצירו שקיבל עליו אחריות וחייב לשלם ואין לו ונגב זע"ח זה זכמקום בעל חוב ראשון וגם אם לא יעיד לו מה מפסיד הרי אחריות דעלמא לא קיבל וממ"צ זין יעיד זין לא יעיד זע"ח אחד הוא דיש לו דהוי כנגדו ליה רשע ולא ישלם ולקמן זששמעתין [שם] מוכח דמיקרי ליה רשע מוכר זכאחריות וטרפוה מן הלווקח ואינו משלם לו: **וכי מסלק.** שום שותף נפשיה מחלקו: **מי מסלק.** זכמתיה. מי הוי סילוק גמור אפילו לגבי עדות דלא הוי נוגע זכעדות כלל ויכול להעיד דאוקמת ליה זכשקנו מידו: **הסניא כו'.** וטעמא משום דאיכא למימר קוניה הוא דעבוד כדי שיעיד לו עליה ויעמידנה זכידו ואחר כך יחזור לשותפוטו: **אין דיני.** הגב והוא טוען לקחתיו זכדמים או שום טענה: **ראיה.** עדים שראוהו שנגבו או שמעדין זכזהו ס"ת של אותה העיר זככולן שותפין ונוגעין זכעדותן: **ליסלקו.** יכתבו דין ודברים אין לי על ספר תורה זה ויקחו מידם: **דלשמיעה קאי.** ואין יכול לסלק עצמו שלא היא נוגע זכעדות שהרי נגנה זו ויואל זכשמיעתו אלא אם כן ילך לו לדור זכציר אחרת שלא יהנה זכציראמו: **לזני עירי.** לזכרי זכני העיר לחומות העיר ולכל זכרי זכרים: **וליסלקו בי שרי מינייהו.** שלא יהנו זו כלל ויתנו מיתסם כנגד המנה של זכצור: **הנא נמי זכס"מ.** זו ועדיין לא סיים קושיא שלו למיפך מינה עד לזכסוף. כלומר ותסברא דהכי קאמר דוקא שהדיינין יפסלו זכשזכיל העניים והלא אין נוגעין זכעדותן כלל: **דהכל אלל ספר תורה עניים הם.** שכולן זכריים לו ודרך זכני אדם לקרוא זכני עירו עניים זכשאין להם ס"ת זכעניות גדול הוא זה: **ואי זעיס אימא לעולם.** כל זכצרייתא זכקתמי זכעעניים ממשי מיירי וזכדייני העיר שאינון עניים קאמר דמפסלי. דוקא קשיא לך זכדייני אמאי מפסלי הרי אין נוגעין זכעדות: **זעניי דרמו עליהו.** על זכדייני העיר א פירוש עשירי העיר וכדמפרש ואזיל זכשהמא נוגעין זכעדות הן: **אי דקין להו.** זכר קצוב זכני העיר לכל אחד כמה יתן לעניי העיר משלו זככל שנה ושנה: **ומשני דלא קין להו.** אלא הכל לפי הארץ ולפי מחסורן של עניים נותנין דכל זמן שיש מן המנה זכעין לא יתנו הדיינין כלום: **לעולם דקין להו.** ואפ"ה ניחא להו לדיינין שינתן המנה לעניים: **דיינין דרווח.** שיש להם מעות רווח כלומר הרי יש להם מעות ולמה יתנו כלום כל זמן שאין זכריים:

אמאי. מעידין זה על זה: **נוגעין זכעדותן הן.** דכל זמן שלא חלקו לגמרי אם יכול שום מערער כלום מן השדה יפסידו שניהן ונמלא דלעצמו מעיד: **דכזה ליה.** האי מעיד להאי מחזיק דין ודברים אין לי עמך זככל השדה ואפילו על חלקי שהכל שלך והכי משמע דין ודברים לא יהא לי על שדה זו ולשון זכממים הוא לומר אין לי זכמקום לא יהא לי והלכך כיון דנתן לו חלקו מעיד עליה ללא נוגע זכעדות הוא. והכי נמי הוה מצי לתרוי זכשהקנה לו חלקו אלא זכרותא נקט לזשמועינן זככני האי גוונא הוי לשון זכמתנה: **מאי הוי.** הרי אינו לשון זכמתנה ואכתי נוגע זכעדות הוא: **האומר לחבירו.** שותף: **ואין לי עסק בה.** כלומר לא יהא לי עסק בה ומכלל אמה שומע אלא הכל יהא שלך אלא שיהא הויאל הדבר זכצירוש מפיו: **וידי שם מוסקוים** **אמר כלום.** דכיון דככר יש לו חלק זכשדה והוא אומר לא יהא לי חלק זו אין זה לשון זכמתנה לחבירו אלא לשון זכמלה הוא הלאי שלא יהא לי חלק זכשדה זו וכל זמן שלא אמר יהי נמון לך שדה זו לא יאל עדיין מרשותו ואין תופס לשון זה אלא זככר שיעדין לא זכה זו והוא זכמתנה עליו שלא יהא שלו זכשיצוא הונן זכעמדי לזכות זכצרותו זכר דאין אדם זוכה זככר זכעל כרחו זכלקמן זכצירקין (דף מט.) וזכמזבו (דף סג.) זכמלה זכהא לו לאדם לאחר מכן זכמתנה עליה שלא יירשנה זכעל מכיון שזכר הדבר שלו הוא והוא אומר לא יהא שלי לא אמר כלום זכבעל כרחו יהיה שלו כל זמן שלא יתנגד לאחרים. כן נראה זכצירי ועיקר והכי מוכח לקמן זכצירקין [שם]. וי"מ זכמשום הכי לא אמר כלום דקאמר אין לי דין ודברים ולא קאמר לא יהא ונמלא שהוא זכמזכ שהרי יש לו חלק זו והוא אומר אין לי וזכזש הוא דאין לי לשון הגמ' לומר זכשום מקום לא יהא והכי מוכח לקמן זכקשני הנה זכנחא עסקינן זכשקנו מידו ולא קא מתרץ זכצורמא לא היא: **זשקנו מידו.** שותף זכצירו קנה מידו זכקנין סודר והשתא זכאיכא קנין מועיל זכמתני: **וכי קנו מידו מאי הוי.**

מיינהו מאי דקין להו וכתר הכי ניידינו הדשתא לא נעני: אפ"ה ניחא להנהו דייני. דנרווח עניי העיר ולא יטרפוהו ליתן להם כל כך ומשי"ה אין דנין: מיינהו מאי דקין להו וכתר הכי ניידינו הדשתא לא נעני: אפ"ה ניחא להנהו דייני. דנרווח עניי העיר ולא יטרפוהו ליתן להם כל כך ומשי"ה אין דנין: